Maisteriopiskelijoiden haastatteluja -sarja, Osa 3 (22.03.2021)

Saana Nieminen, Kieliasiantuntijuuden tutkinto-ohjelma – tiivistelmä nauhoitetusta haastattelusta

Maisteriopiskelijoiden haastatteluja -sarjan kolmannessa jaksossa saksan kielen oppiaineen some-harjoittelija Anne Murtola haastattelee Saana Niemistä, joka opiskelee kieliasiantuntijuuden tutkinto-ohjelmassa.

Saana opiskelee pääaineenaan saksan kieltä. Hän aloitti opinnot Turun yliopistossa heti lukion jälkeen vuonna 2016. Saanalla oli kandivaiheessa sivuaineena valtakunnallinen liiketoimintaosaamisen LITO-verkko-opintokokonaisuus ja lisäksi muutamia saksankielisiä kaupankäyntiin ja liikeviestintään liittyviä kursseja Turun kauppakorkeakoulusta. Maisterivaiheessa Saana on jatkanut kauppatieteiden sivuaineopintoja, mutta hän opiskelee niitä saksan kielellä ja Saksan näkökulmasta toisin kuin kandivaiheessa.

Saana kertoi, että hän opiskeli lukiossa useita eri kieliä. Jokaista kieltä hän opiskeli suurella intensiteetillä, koska hän tiesi olevansa hyvä kielissä ja halusi koko ajan oppia lisää. Hän joutui kuitenkin lukion aikana valitsemaan, opiskeleeko hän vieraista kielistä espanjaa vai saksaa, koska näiden kielten kurssit olivat ajallisesti päällekkäin. Tällöin hän pohdinnan päätteeksi teki valinnan opiskella saksaa, koska hän halusi työllistyä kaupalliselle alalle. Ylioppilaskirjoitusten jälkeen Saana haki yliopistoon opiskelemaan sekä pohjoismaisia kieliä että saksaa, joista hän pääsi opiskelemaan pääainettaan saksaa. Saana kertoi, ettei ole päivääkään katunut sitä valintaa. Hän kertoi hakeneensa juuri Turun yliopistoon, koska hänen silloisessa koulussaan, Puolalanmäen lukiossa, kehuttiin paljon Turun yliopistoa ja Turun yliopiston kieltenopetusta. Saana pohti, että tästä syystä hänen lukionaikaisilla kieltenopettajillaan on varmasti ollut suuri vaikutus siihen, että Turun yliopisto tuntui hänestä oikealta valinnalta.

Kysyttäessä, miksi Saana valitsi maisteriohjelmakseen juuri kieliasiantuntijuuden tutkinto-ohjelman, Saana kertoi prosessista, jonka kautta valinta oikeastaan tapahtui. Aluksi hän ajatteli, että hänestä tulisi opettaja, jolloin hänen tutkinto-ohjelmansa olisi ollut kielen oppimisen ja opettamisen tutkinto-ohjelma. Maisteltuaan tätä vaihtoehtoa jonkin aikaa, Saanasta alkoi tuntua, ettei opettajuus välttämättä olekaan se oma juttu. Hän alkoi pohtia kääntämisalaa, jolloin tutkinto-ohjelma olisi ollut monikielinen käännösviestintä. Saana kävi jopa kääntäjäharjoittelua varten haastattelussa, mutta hän kertoi havainneensa kyseisen haastattelun aikana, ettei kääntäjän työkään tunnu itselle ominaiselta. Näin ollen Saanan tapauksessa viimeiseksi ja myöhemmin parhaaksi osoittautuneeksi vaihtoehdoksi

jäi kieliasiantuntijuuden tutkinto-ohjelma, jota Saana suosittelee lämpimästi kaikille. Saana kertoi, että kieliasiantuntijuuden tutkinto-ohjelma on joustava ja opinnoista pystyy koostamaa juuri omannäköisen kokonaisuuden. Saana korosti myös, että hänestä kieliasiantuntijuuden tutkinto-ohjelma ei ole niin mustavalkoinen kuin kääntämiseen ja opettajuuteen valmistavat tutkinto-ohjelmat. Kieliasiantuntijan opinnoilla on Saanan mukaan mahdollista hakeutua monenlaisiin eri tehtäviin, eikä itsekään välttämättä aina huomaa, mihin kaikkiin tehtäviin kieliasiantuntijan opinnot ovat antaneet pätevyyden.

Seuraavaksi haastattelussa siirryttiin keskustelemaan siitä, millaista opiskelu on Saanan mielestä ollut. Saana korosti jo heti aluksi, että opiskeluaika on ollut aivan mahtavaa. Hän kertoi, että kaikkein parasta Turun yliopiston saksan kielen oppiaineessa on ollut kansainvälistymiseen ja vaihtoon lähtemiseen kannustaminen ja toisaalta vaihto-opiskelulla tms. parannetun kielitaidon arvostaminen. Kursseistaan Saana kertoi, että kandivaiheessa hänellä oli paljon kielitieteeseen ja saksan kieleen johdattelevia kursseja, kuten käännös- ja sanastokursseja sekä kielioppia. Toisen opiskeluvuoden hän vietti Saksassa vaihdossa, joten hän kiri kolmantena opiskeluvuonnaan kiinni niitä saksan kielen kursseja, joita ei saanut hyväksiluettua. Lisäksi hän opiskeli kauppatieteen sivuaineopintoja. Maisterivaiheessa kurssit ovat olleet lähellä projektiluontoista työelämää ja Saana nimesi lempikurssikseen projektilaboratorio-kurssin. Tällä kurssilla opiskelijat saivat kolme erilaista toimeksiantoa, jotka toteutettiin pienryhmissä. Taitoja pääsi näyttämään myös yliopiston ulkopuolisille toimijoille, koska yksi toimeksiantajista ei ollut yliopistosta.

Kurssien kielistä Saana kertoi, että hän on opiskellut pääasiassa saksankielisillä kursseilla. Opintojen alussa saksan kielellä opiskelu jännitti häntä melko paljon ja hän muistaakin aluksi keskittyneensä vain siihen, ettei ymmärrä kaikkia kuulemiaan sanoja. Ensimmäisen vaihto-opiskeluvuoden jälkeen hän omien sanojensa mukaan pääsi kuitenkin tästä yli. Hän ajattelee saaneensa kielitaidosta varmuutta ja toisaalta rohkeutta osallistua luennoilla ja puhua opettajille, jolloin hän sai kursseista paljon enemmän irti ja motivaatio oli korkeampi. Saana kuitenkin huomautti, että saksan kielessä esim. sanajärjestys tuo kielenkäyttöön oman haasteensa.

Seuraavaksi haastattelussa keskusteltiin Saanan kandidaatintutkielman ja pro gradu -tutkielman aiheista. Saana teki kandidaatintutkielmansa saksan kielen merkityksestä suomalais-saksalaisessa kaupankäynnissä ja näkökulmana työssä oli pienempi suomalainen yritys. Pro gradu -tutkielmaansa Saana kirjoittaa suomalaisista naisyritysjohtajista Saksassa. Molemmat tutkimukset ovat haastattelututkimuksia ja hän kertoi valinneensa kummatkin teemat omien mielenkiinnonkohteidensa mukaan. Saana painotti, ettei tutkielmista kannata ottaa liikaa stressiä,

mutta aiheenvalinnassa on silti hyvä miettiä omia kiinnostuksenkohteita, koska sitä kautta valittu tutkimusaihe voi viedä yllättävällä tavalla kohti toivottuja urahaaveita.

Seuraavana teemana haastattelussa keskusteltiin vaihto-opiskelusta. Saana kertoi, että hän ollut vaihdossa kaksi kertaa. Ensimmäisen kerran hän lähti vaihtoon toisena opiskeluvuonnaan, jolloin hän opiskeli Bonnissa Länsi-Saksassa. Toisen kerran eli juuri haastattelun aikana Saana vietti toista vaihtovuottaan ja samalla neljättä opiskeluvuottaan Münchenissä Etelä-Saksassa. Hän valitsi Bonnin, koska se vaikutti hänestä kivalta kaupungilta, jossa on joki. Saana kertoi, ettei hän halunnut lähteä esim. Potsdamiin tai muuhun Berliinin lähellä olevaan kaupunkiin, vaan johonkin suhteellisen pieneen paikkaan. Bonn vastasi tätä ajatusta. Lisäksi Bonn sijaitsee Kölnin lähellä eli jos halusi lähteä suurempaan kaupunkiin, ei tarvinnut lähteä kauas. Müncheniin Saana kertoi hakeneensa melko lailla sillä perusteella, että hän teki ensin työharjoittelun siellä ja tänä aikana hän rakastui Münchenin kaupunkiin aivan täysin. Hän myös kuuli, että Münchenin yliopisto on arvostettu yliopisto, jossa on arvostettu kauppatieteellinen tiedekunta, joten opinnot siellä näyttäisivät hyvältä ansioluettelossa, mikäli hän haluaisi joskus hakea Saksaan töihin. Saana kertoi lähteneensä kaksi kertaa vaihtoon, koska ensimmäinen vaihtovuosi osoittautui niin upeaksi, että hän halusi hyödyntää vielä toisen mahdollisuuden vaihto-opiskeluun. Hän myös koki, että on täysin eri asia opiskella kauppatieteen opintoja Suomessa, suomen kielellä ja suomalaisesta näkökulmasta kuin mitä se on Saksassa, saksan kielellä ja saksalaisesta näkökulmasta. Münchenissä hän on nyt voinut suorittaa aiheesta sellaisia opintoja, joita Turun yliopistossa ei ole tarjolla.

Saana pohti, että hänen vaihto-opiskelusta antamansa kuva on todella ruusuinen, vaikka vaihtovuosiin on mahtunut myös negatiivisia puolia. Hän kertoi kasvaneensa ensimmäisellä kerralla Bonnissa todella paljon henkisesti. Aluksi elämä Bonnissa tuntui hänestä todella rankalta, oletettavasti kulttuurishokin vuoksi ja toisaalta siksi, että hän muutti käytännössä hänelle itselleen vieraaseen maahan ja heti kerta heitolla vuodeksi. Saana arveli, että jos hänellä ei olisi ollut mukanaan opiskelukaveria Turun yliopiston saksan kielen oppiaineesta, hän olisi saattanut lähteä ensimmäisen kuukauden jälkeen takaisin Suomeen. Saana kuitenkin kiteytti lopuksi, että kun hän lopulta antoi vaihto-opiskeluvuodelle oikeasti mahdollisuuden, kokemus muodostuikin yhdeksi hänen elämänsä hienoimmista seikkailuista. Sen vuoksi hän suositteleekin hyödyntämään mahdollisuuden kahteen vaihtovuoteen. Lisäksi Saana korosti, että Turun yliopistossa saa todella joustavasti hyväksiluettua vaihdon aikana tehdyt kurssit osaksi omaa tutkintoa.

Vaihto-opiskelun jälkeen haastattelussa siirryttiin keskustelemaan työelämäharjoittelusta. Saana kertoi tehneensä oman työelämäharjoittelunsa Münchenissä Business Finlandilla, jonne hän päätyi omien sanojensa mukaan elämänsä parhaimman hakemuksen ja lisäksi kandidaatintutkielmansa

ansiosta. Hakemustaan Saana työsti kuukauden ajan ja toisaalta kandidaatintutkielman ansiosta hän oli saanut hyvän ymmärryksen saksan kielen merkityksestä suomalaisille yrityksille, jotka yrittävät Saksan markkinoille. Saana tiivisti tutkielmassaan esiin tulleen ajatuksen siihen, että saksalainen voi myydä englanniksi, mutta hän ostaa saksaksi, ja tämä ajatus toteutui Saanan mukaan myös harjoittelujakson aikana. Harjoittelussa Saana pääsi työskentelemään Suomen viennin edistämisen, investointipromoamisen ja matkailun edistämisen parissa. Hän kertoi työskennelleensä eniten viennin edistämisen parissa, koska se oli hänellä kaikista mieluisin työtehtävä. Tämän työtehtävän kautta hän pääsi myös työstämään omia asiakascaseja suomalaisten yritysten kanssa eli hän avusti suomalaisia yrityksiä Saksan markkinoille pääsemisessä.

Kysyttäessä harjoittelun positiivisista ja negatiivisista puolista Saana kertoi, että ainoa negatiivinen puoli oli se, että hän oli Saksassa maailman tilanteen kannalta väärään aikaan. Koronapandemia iski nimittäin juuri silloin, kun hän oli aloittanut harjoittelupaikassaan. Hän muisti edelleen pelänneensä, miten hän tulee selviytymään Saksassa yksin ja toisaalta koronavirusta itseään, kun silloin ei vielä ollut tietoa siitä, millainen virus edes on kyseessä. Muutoin hänen kokemuksensa harjoittelujaksosta olivat positiivisia, ja hän kertoi saaneensa paljon uutta substanssiosaamista liiketoimintaan, kansainvälisyyteen ja kielitaitoon liittyen. Saana suositteleekin työharjoittelua jokaiselle, koska niiden onnistumisten kautta oma uraidentiteetti alkaa kasvaa ja sitä kautta alkaa kuin ketjureaktiona saamaan myös lisää vastuuta. Esimerkkinä Saana kertoi, että hän pääsi yhdessä harjoittelijakollegansa kanssa toteuttamaan online-tapahtuman koko Business Finlandin Keski- ja Itä-Euroopan asiantuntijoille ja tapahtuma onnistui todella hienosti.

Haastattelun toiseksi viimeisenä teemana huomio suunnattiin Saanan tulevaisuuden suunnitelmiin. Saana naurahti, että tällä hetkellä hänen suurin tavoitteensa on saada pro gradu -tutkielma valmiiksi. Lisäksi Saana kertoi, että hänen on tarkoitus laajentaa omaa verkostoa LinkedIn:ssä, jotta hän saisi laajemman kuvan siitä, millaisia työtehtäviä viestinnän asiantuntijan tutkinnolla voi tehdä. Saana kokee, että kieliasiantuntijuuden tutkinto-ohjelmasta valmistunut saa melko lailla generalistin tutkinnon, joten hänestä asia olisi hyvä yrittää kääntää niin päin, ettei ole suoraan mitään titteliä, jota tavoitella, vaan ennemminkin mitä kaikkia työtehtäviä on pätevä tekemään. Hän kannustaakin kysymään itseä 10–20 vuotta vanhemmilta henkilöiltä, joilla on suhteellisen samanlainen tutkinto, että mitä he ovat tehneet työkseen ja millaista osaamista he ovat työtehtävissään tarvinneet.

Saana pohti myös tulevaisuuden työpaikkaansa ja kertoi, että hän haluaisi ainakin nyt aluksi työskennellä suomalaisessa yrityksessä, joka on jo tai on menossa Saksan markkinoille. Yritysteemoina häntä kiinnostaa erityisesti vastuullisuus ja kiertotalous, mutta miksei myös vaikkapa markkinointiviestintä. 10 vuoden päästä Saana haluaisi johtaa jotakin Saksassa toimivaa

suomalaista yritystä, mutta kuka tietää, vaikka kiinnostuksenkohde muuttuisikin. Hän uskoo vakaasti siihen, että uusia mahdollisuuksia tulee eteen, kun rohkeasti avaa suunsa ja mielellään vielä oikeassa paikassa.

Haastattelun lopuksi Saana antoi vielä vinkkejä tuleville ja nykyisille opiskelijoille. Hänen ensimmäinen vinkkinsä oli, että epävarmuuden kanssa olisi hyvä oppia elämään, koska siitä taidosta on tulevaisuudessa todella paljon hyötyä. Toisena vinkkinä Saana kannusti olemaan rohkea ja menemään kohti omia kiinnostuksenkohteita. Esim. jos tällä hetkellä miettii, että haluaisi työskennellä EU-kääntäjänä, niin kannattaa mennä sitä haavetta kohti. Haave voi myöhemmin muuttua, mutta silti kannattaa tavoitella niitä asioita, jotka kiinnostavat tällä hetkellä. Saanan kolmas vinkki on, että vaihtoon lähteminen kannattaa, sillä siellä oman uran suunta saattaa selkeytyä. Neljäntenä vinkkinä Saana kertoi, ettei opintojen aikana hankitun työkokemuksen tarvitse välttämättä olla juuri omalta alalta hankittua, mutta nämä kokemukset kannattaa yrittää kääntää kertomaan sinusta itsestäsi tehdyn työn sijaan. Jos on esim. työskennellyt asiakaspalvelijana, voi asian ilmaista niin, että pystyy palvelemaan asiakkaita monta tuntia päivässä hymy huulilla tai että omaa hyvän paineensietokyvyn. Viimeisenä vinkkinään Saanan kannustaa verkostoitumiseen siitäkin huolimatta, että se voi tuntua turhauttavalta. Saana painotti, että omaa verkostoa, henkilöbrändiä ja uraidentiteettiä on lähdettävä luomaan jostain, vaikka se lähtisi liikkeelle pienistäkin asioista. Aluksi voi aloittaa siitä, että kurkkii esim. LinkedIn:ssä, mitä muut ihmiset tekevät opintojen jälkeen. Tällöin saa samalla itselleenkin vaihtoehtoja, mitä kaikkea omalla pätevyydellä voi tehdä.

Suuret kiitokset Saanalle haastattelusta! Oli kiinnostavaa kuulla hänen monipuolisia kokemuksiaan, etenkin kokemuksia kansainvälisestä opiskelusta ja työharjoittelusta. Saanan konkreettiset vinkit antoivat myös ajattelemisen aihetta ja toisaalta loivat uskoa siihen, että pienistä asioista voi syntyä jotain suurta, kunhan vain jaksaa yrittää. Toivottavasti saamme Turkuun sankoin joukoin uusia saksan kielen opiskelijoita! Kiitokset myös kaikille kuuntelijoille/lukijoille ja kuullaan taas seuraavassa podcastissa!

Kirjoittanut Janina Ahlqvist